

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียน
อย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
**The Learning Management Model Enhances Analytical Reading and
Writing Abilities Judgment of Grade 5 Students**

นิชาภาท์ ก้นขุนทด,
สฤษดี ศรีขาว และ นีราศ จันทรจิตร
มหาวิทยาลัยนครพนม
**Nichapha Kankhunthod,
Sarit Srikao and Nirat Jantharajit**
Nakhon Phanom University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Nichaphakan27@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) ทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ การให้เหตุผล และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ จังหวัดกาฬสินธุ์ ศูนย์เครือข่ายนวมิน ปีการศึกษา 2565 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระยะที่ 2 การทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โรงเรียนชุมชนบ้านหลักเหลี่ยม จำนวน 30 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า 1) ผู้สอนได้ให้ความสำคัญกับความรู้ ความเข้าใจ และต้องการเสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น 2) ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่าผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมร่างรูปแบบการจัดการเรียนของผู้เชี่ยวชาญโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46

* วันที่รับบทความ: 28 ตุลาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 14 พฤศจิกายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 15 พฤศจิกายน 2565

Received: October 28, 2022; Revised: November 14, 2022; Accepted: November 15, 2022

2. ผลการทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ เท่ากับ 23.54 (S.D. = 1.56) และ 32.57 (S.D. = 1.45) ตามลำดับ

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้; การอ่านเชิงวิเคราะห์; การเขียนอย่างมีวิจารณญาณ;

Abstracts

This research aimed 1. to study problem, involved body of knowledge, and a learning management model enhancing analytical reading and critical writing competencies at primary level in Grade 5 students. 2. to test the learning management model according to learning transfer approach, giving reason, and co-operative learning theory, Kalasin Province, Namon connecting Center, Academic year 2022. Research was conducted in phase 1 including study of current situation, involved body of knowledge, and also design the model to improve the competencies. Phase 2, trying out, the model was used with target group including 30 students from Lak Liam Community school. Statistical tools were Percentage, Average, and Standard Deviation while qualitative data was presented by descriptive analysis.

Research Results:

The results found that 1) teachers had also emphasized increasingly on knowledge, understanding, and enhancement in order to develop student's competencies. 2) the result of evaluation in quality and appropriateness of the learning management model by experts, an average was 4.21 while standard deviation was 0.46.

2. The result of trying out the model found that students who received the model were developed as 23.54(S.D.1.56) and 32.57 (S.D.1.45) respectively

Keywords: Learning Management ; Analytical Reading ; Critical Eriting

บทนำ

ภาษาไทยเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ในปัจจุบันคุณภาพด้านการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในระดับที่ไม่ดีนัก เพราะยังขาดมาตรฐานและด้านประสิทธิภาพของครู ครูและนักศึกษาครูส่วนใหญ่เน้นการสอนทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้ไม่มีความหลากหลายหรือแปลกใหม่ (ประภัสสรวรณ ตู้อแก้ว, 2559 : 25) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งเน้น พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยกำหนดการประเมินสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยเฉพาะสมรรถนะในข้อที่ 2 คือ ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมี วิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3-5) ซึ่งสอดคล้อง กับประเด็นหนึ่งที่ได้มีการกำหนดไว้

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาในมาตรา 24 ซึ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ควบคู่ไปกับกระบวนการคิด โดยเน้นว่าจะต้องฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดจนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

อีกทั้ง ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่าบริบทการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3 จังหวัดกาฬสินธุ์ ศูนย์เครือข่ายนาบอน ยังมีความต้องการจำเป็นที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นภายใต้เงื่อนไขการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามกรอบแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ การใช้เหตุผล และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของ Joyce et al. (2004 : 177) ซึ่งแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เป็นกระบวนการจัดการเพื่อการสร้างสรรค์และเข้าถึงข้อมูลความรู้ การนำความรู้ไปใช้อธิบายและสื่อสารข้อมูลให้มีความหมายที่ชัดเจน และการปรับเปลี่ยนหรือสร้างความรู้ใหม่ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้การใช้แบบแผนการเรียนรู้ที่หลากหลายจะช่วยนำพาการถ่ายโอนและการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารของผู้เรียน ซึ่งการเผยแพร่ความรู้และการใช้ความรู้ด้านเดียวจะมีใช้ทางเลือกสนับสนุนให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เนื่องจากการถ่ายโอนการเรียนรู้ต้องการบรรลุผลด้านความเข้าใจในความคิดรวบยอดของเหตุการณ์ที่ปรากฏเกี่ยวข้อง ขณะที่แนวคิดการให้เหตุผล (reasoning) เป็นกระบวนการทางธรรมชาติ ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการกระตุ้นให้ใช้เหตุผลเพื่อปรับเปลี่ยนข้อมูลในมุมมองที่ดีขึ้นสิ่งที่เอื้อประโยชน์ให้บุคคลใช้เหตุผลขั้นสูงในบริบทใหม่ (Constructive metareasoning) ได้แก่ ปัจจัยด้านความคิดรวบยอดในตัวเอง (self-concept) ที่เหมาะสม เจตคติและความมุ่งมั่นตั้งใจ (intention) รวมทั้งการค้นหาคำถามถูกต้องชัดเจนและความมีจิตที่ยุติธรรม (Moshman, 1994 : 245-260) การใช้เหตุผลในระดับสูงจะเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการให้ข้อโต้แย้ง ซึ่งการให้เหตุผลขั้นสูง (metareasoning) จะเป็นการอธิบายหรือแปลความหมายที่มีประโยชน์ ในมุมมองความแตกต่างที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญที่เป็นเงื่อนไขการนำเสนอข้อมูลของบุคคลที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ที่ต้องการใช้ปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับเพื่อนอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาบทเรียนและใช้ทักษะการร่วมมือของกลุ่ม ดังนั้นการเรียนด้วยกลุ่มร่วมมือจึงเป็นการเรียนรู้ของกลุ่มย่อยที่สนับสนุนให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานของกลุ่มประสบผลสำเร็จสูงสุดขณะที่ผู้เรียนแต่ละคนจะเกิดการเรียนรู้เท่าเทียมกันและ (Slavin 1994 : 237) ได้ อธิบายการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือว่า เป็นการจัดโครงสร้างกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมแก้ปัญหาให้เกิดการ

เรียนรู้ร่วมกัน โดยจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของกลุ่ม และให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้านบวกของผู้เรียน

เนื่องจากผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องและร่วมรับผิดชอบในการกำกับและติดตามการจัดการศึกษา รายวิชาภาษาไทย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 จังหวัดกาฬสินธุ์ ศูนย์เครือข่ายนวมาน จำนวน 4 โรงเรียน มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนที่มีคุณภาพ จึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการบูรณาการหลักการแนวคิดและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ซึ่งเป็นวิธีวิทยาการวิจัยที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นระบบและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการด้านการเรียนรู้ ในบริบทของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายนวมาน อำเภอนามน สำนักงานการศึกษาการประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 โรงเรียน รวม 146 คน ประกอบด้วย โรงเรียนโรงเรียนบ้านยอดแก่งสงเคราะห์ จำนวน 30 คน โรงเรียนชุมชนบ้านหลักเหลี่ยม จำนวน 30 คน โรงเรียนนวมานราษฎร์สงเคราะห์ จำนวน 60 คน และโรงเรียนบ้านโนนเที่ยง จำนวน 26 คน รวมทั้งหลักการแนวคิด ทฤษฎี และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ประกอบการร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำร่างรูปแบบไปทดลองใช้กับนักเรียนในบริบทที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ ในการพัฒนาร่าง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในสำนักงานการศึกษา การประถมศึกษาภาพลีนธุ์ เขต 3 จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ โรงเรียนบ้านยอดแก่งสงเคราะห์ โรงเรียนชุมชนบ้าน หลักเหลี่ยม โรงเรียนนามนราษฎร์สงเคราะห์ และโรงเรียนบ้านโนนเที่ยง จำนวนโรงเรียน ๆ ละ 1 คน ได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2) กลุ่มเป้าหมายนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ใน โรงเรียนนสังกัดสำนักงานการศึกษาการประถมศึกษาภาพลีนธุ์ เขต 3 จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ โรงเรียนบ้าน ยอดแก่งสงเคราะห์ โรงเรียนชุมชนบ้านหลักเหลี่ยม โรงเรียนนามนราษฎร์สงเคราะห์ และโรงเรียนบ้านโนน เที่ยง โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการวิชาภาษาไทยในระดับสูง กลาง และต่ำ รวม 12 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกลุ่มเป้าหมายนักเรียน ที่ใช้ในการ สังเกตพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียน ในการเรียนวิชาภาษาไทย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 โรงเรียน ๆ ละ 1 ห้อง รวม 4 ห้อง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3) กลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และมีประสบการณ์เกี่ยวข้องด้านการจัดการ เรียนรู้เสริมสร้างการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน รวมทั้งมีประสบการณ์ ด้านการวิจัยและการประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 2 การทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และ การเขียนอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนชุมชนบ้านหลักเหลี่ยม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบ เจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีบริบทการเรียนรู้ใกล้เคียงกับนักเรียนโรงเรียนอื่นในศูนย์เครือข่าย เดียวกัน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความ ต้องการในการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ

ของนักเรียนในบริบทที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) สภาพการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในระหว่างที่ผ่าน มาของสถานศึกษา และผู้สอนได้ให้ความสำคัญ ในการเสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการ เขียนอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด โดยได้ดำเนินการในลักษณะใดบ้าง เพื่อให้เกิดความ เข้าใจใน ความคิดรวบยอดพื้นฐานที่ 2) บริบทการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนของ ท่านได้สนับสนุนให้นักเรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ มาก น้อยเพียงใด โดยเฉพาะประเด็นการใช้เหตุผลและปรากฏผลด้านบวกกับผู้เรียนอย่างไร 3) ครูผู้สอนได้มุ่งเน้น การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการ เขียนอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนตามกรอบเนื้อหาบทเรียนด้วยแนวทางและวิธีการที่น่าสนใจลักษณะใดบ้าง และผู้เรียนได้ตอบสนองและแสดงออก พร้อมทั้งมีเงื่อนไขปัจจัยอื่นสนับสนุนกิจกรรมการเรียนเพิ่มเติมมุมมอง ใดบ้าง 4) ผู้สอนได้จัดกิจกรรมสนับสนุนความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมี วิจารณญาณของผู้เรียนผ่านการอธิบาย แนะนำและปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่กำหนด โดยจัดกิจกรรมและ นำเสนอข้อมูลปัญหาให้สอดคล้องกับศักยภาพความพร้อม และบริบทการเรียนรู้อยู่ด้วยตนเอง และการเรียน ร่วมกับเพื่อนของผู้เรียนจนบรรลุผลในลักษณะใดและวิธีการใดบ้าง 5) ผู้สอนได้กระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยง ความรู้หรือประสบการณ์พื้นฐาน พร้อมเหตุผลเชื่อมโยงกับสถานการณ์การเรียนรู้ใหม่ประกอบกิจกรรมการ อ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณลักษณะใดบ้าง

2. แบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความ ต้องการในการ จัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมี วิจารณญาณ ในมุมมองความต้องการ ความสนใจและความพร้อมของนักเรียน ในบริบทที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) นักเรียนมีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยหรือไม่มากนัก เพียงใด เพราะเหตุผลใด และ การเรียนวิชาภาษาไทยมีความยากง่าย 2) นักเรียนสนใจการอ่านที่ใช้ความคิดจำแนก หรือจัดกลุ่มความเหมือน ความต่างของเนื้อหาระหว่างเรียนวิชาภาษาไทยหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และมีการคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ พร้อมใช้เหตุผลอธิบายหรือไม่ และมีตัวอย่างประกอบอย่างไร 3) นักเรียนสนใจใช้ความคิดเพื่อวิเคราะห์ จำแนกในเรื่องที่อ่านและการเขียนที่ใช้เหตุผลประกอบด้วยตนเองหรือทำร่วมกับเพื่อน หรือไม่ ลองยกตัวอย่าง ประกอบ 4) นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง เมื่อมีปัญหาในการวิเคราะห์จำแนกข้อความเนื้อหาที่อ่าน และการเขียน ที่ใช้เหตุผลประกอบไม่สำเร็จ หรือไม่ได้คำตอบที่ถูกต้อง นักเรียนจะกระทำหรือปฏิบัติเช่นไร

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนของนักเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่

1) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่แสดงออกถึงความตั้งใจความใส่ใจ ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบ การตอบคำถาม การมีปฏิสัมพันธ์ และการแสดงความคิดเห็นใน ประเด็นที่น่าสนใจ 2) การแสดงออกด้าน ความรู้ ความเข้าใจ ในมุมมองการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ที่เชื่อมโยง

เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในชั้นเรียนและเหตุการณ์ ในชีวิตจริง 3) การปฏิบัติงานกลุ่มให้บรรลุผลตามเงื่อนไขของการเรียนรู้ในลักษณะการ เชื่อมโยงและบูรณาการกับเหตุการณ์อื่นที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

4. แบบฝึกข้อมูลสารสนเทศประกอบการสนทนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในประเด็นตามกรอบโครงร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่มีคุณภาพพร้อมทั้งเงื่อนไขข้อจำกัดของรูปแบบและการนำรูปแบบไปปฏิบัติกิจกรรมกับผู้เรียนและการประเมินคุณภาพของร่างรูปแบบครอบคลุม 8 รายการ ประกอบด้วย ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการแนวคิดทฤษฎีสนับสนุน 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นเผชิญและวิเคราะห์ความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์องค์ประกอบสาระสำคัญในการเขียน ขั้นที่ 4 ขั้นออกแบบการเขียนด้วยเหตุผล ขั้นที่ 5 ขั้นแสดงความคิดเห็นเพื่อสรุปการอ่านและการเขียน ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ 5) เงื่อนไขการตอบสนอง 6) แหล่งเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 8) ภาคผนวก (ได้แก่ ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบประเมินความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ และแบบประเมินการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ)

5. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาเรียน 24 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนมีสาระสำคัญประกอบด้วย 1) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สาระการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผลและ 7) ภาคผนวก และพบว่าผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีคุณภาพและความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21

6. แบบประเมินการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โดยสร้างเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ประกอบการประเมินการอ่านเชิงวิเคราะห์ ตามเงื่อนไข 3 ด้าน รวม 30 ข้อ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย 1)การวิเคราะห์สาระสำคัญของเนื้อเรื่องที่อ่าน 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบส่วนที่เป็นประเด็นหลัก ประเด็นรองหรือประเด็นย่อย 3 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงประเด็นที่ปรากฏเกี่ยวข้องในบริบทเนื้อเรื่องที่อ่าน

7. แบบประเมินความสามารถการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ โดยสร้างเป็นอัตนัย ประกอบประเมินความสามารถการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนตามเงื่อนไข 5 ด้าน ๆ ละ 2 ข้อ รวม 10 ข้อ ซึ่งกรอบเงื่อนไขการเขียนอย่างมีวิจารณญาณแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1) การประเมินการกำหนดประเด็นและความต้องการหรือวัตถุประสงค์ในการเขียน ด้านที่ 2) สร้างความเข้าใจในประเด็นเนื้อหาหรือสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ด้านที่ 3) เสนอออกแบบและกำหนดข้อมูลหรือประเด็นรายละเอียดเนื้อหาที่จะนำมาประกอบเขียนสื่อสารพร้อมเหตุผลสนับสนุน ด้านที่ 4) ดำเนินการเขียนตามทางเลือกแบบแผนที่ไตร่ตรองพร้อมความ

ถูกต้องตามหลักภาษาโดยคำนึงถึงข้อโต้แย้งหรือผลด้านลบที่อาจเกิดขึ้น ด้านที่5) ประเมินผลของการเขียน และด้านคุณค่าและผลเสียที่คาดว่าจะได้รับภายหลังการสื่อสารพร้อมนำไปปฏิบัติในระยะต่อไป

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูและนักเรียน เพื่อรับรู้ข้อมูลที่ปรากฏเกี่ยวข้องโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ครูผู้สอน เกี่ยวกับข้อมูลสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถ การอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสัมภาษณ์ นักเรียนในมุมมองความต้องการ ความสนใจและความพร้อมของนักเรียนในบริบทที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสังเกต พฤติกรรมการเรียน การตอบคำถาม หรือแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการปฏิบัติ กิจกรรม อื่นที่ครูกำหนดหรือมอบหมายในระหว่างเรียน ในบริบทการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ประกอบกับผู้วิจัย ได้ศึกษาองค์ความรู้ที่สนับสนุนการจัดทำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเห็นว่าหลักการ แนวคิดการถ่าย โอนการเรียนรู้ การให้เหตุผล และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาร่าง รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของผู้เรียนให้บรรลุผลและนำไปปรับใช้ในกระบวนการวิจัยครั้งนี้ให้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากขึ้น

2) ผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ข้อเสนอแนะและ ปรับปรุงแก้ไขรวมทั้งตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น และเครื่องมือการจัดเก็บข้อมูลสนับสนุนการทดลองใช้รูปแบบ และการศึกษาผลการใช้รูปแบบ ดังกล่าวผ่านกระบวนการ สันทนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) จำนวน 5 ท่าน รวมทั้งการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ จัดเก็บข้อมูลตามกรอบโครงสร้างของร่างรูปแบบให้มีความถูกต้อง โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนาอิง ผู้เชี่ยวชาญและการประเมินร่างรูปแบบ มาพิจารณาปรับปรุงคุณภาพสาระสำคัญของร่างรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ และคุณภาพของเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลประกอบการใช้ร่างรูปแบบให้มีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากขึ้น

3) ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลผลการทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมิน ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณกับนักเรียนกลุ่มทดลองใช้ร่างรูปแบบ จำนวน 30 คน หลังการจัดการเรียนรู้ตามแผนประกอบร่างรูปแบบ เพื่อนำไปใช้อธิบายคุณภาพของร่าง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน หลังการทดลองใช้ร่าง รูปแบบกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียน อย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน นักเรียน

การสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียน การศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ รวมทั้งผลการร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีองค์ประกอบครอบคลุมสาระสำคัญ ตามหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม พร้อมประเมินคุณภาพของร่างรูปแบบและความเที่ยงตรงของเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลตามกรอบตัวแปรในการวิจัย โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ

2) การทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนชุมชนบ้านหลักเหลี่ยม จำนวน 30 คน โดยการวิเคราะห์ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้โดยการสัมภาษณ์ ครูผู้สอน รวมทั้งการสัมภาษณ์และสังเกตชั้นเรียนของนักเรียน พร้อมสรุปสาระสำคัญของข้อมูลใน บริบทที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประกอบการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

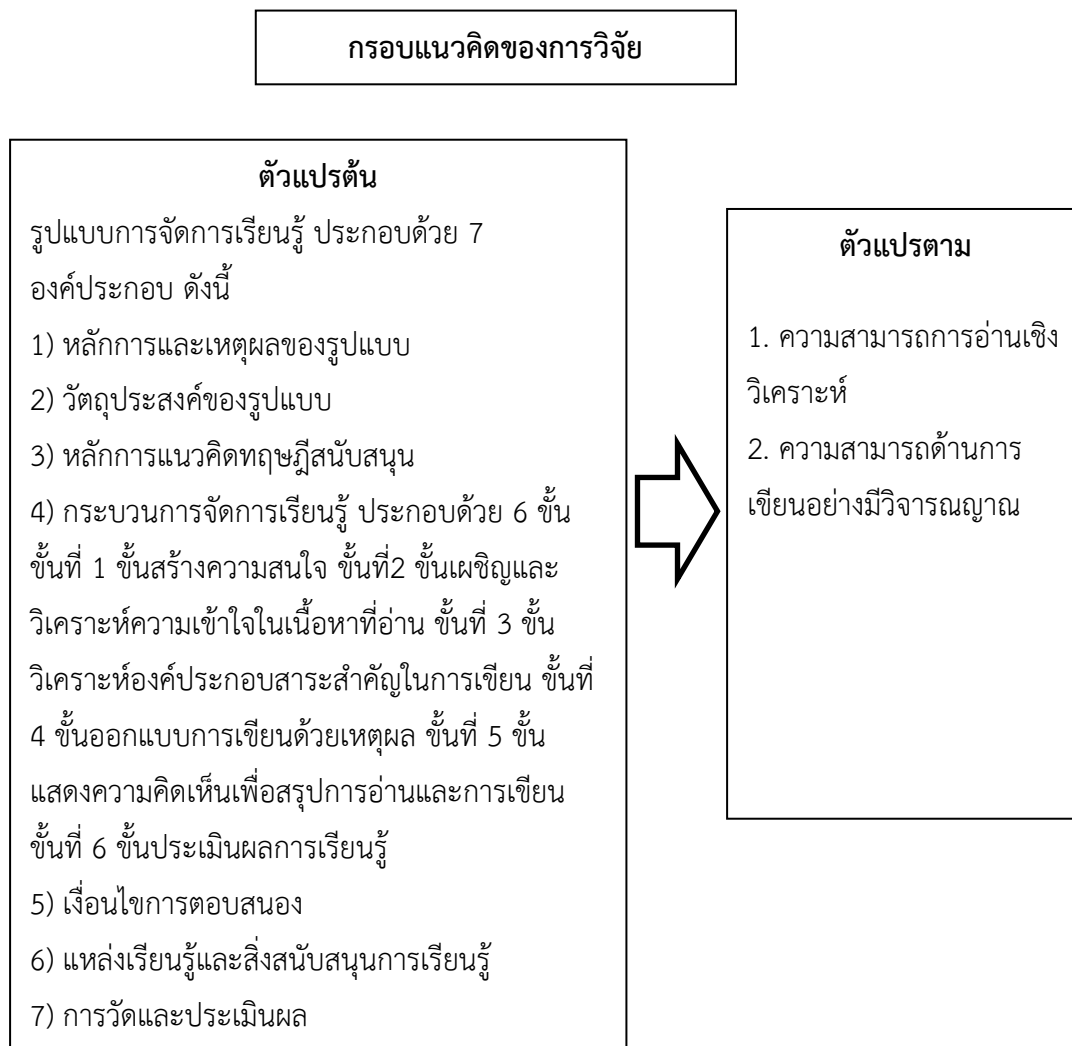
2. การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและองค์ความรู้ ได้แก่แนวคิดความสามารถ การอ่านเชิงวิเคราะห์ และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ การถ่ายโอนการเรียนรู้ การให้เหตุผล และทฤษฎีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการวางแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการ เรียนรู้พร้อมสรุปสาระสำคัญของข้อมูล เพื่อนำไปใช้ประกอบการร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. กำหนดกรอบการพัฒนาและสังเคราะห์ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ แนวคิดของ Joyce et al. (2011 : 122) และ Hunter (1976 : 96) สนับสนุนการร่างรูปแบบ พร้อมจัดทำเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลตามกรอบการวิจัย

4. การตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คู่มือ การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินการอ่านเชิงวิเคราะห์ และแบบประเมินการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมี
วิจารณญาณวิชาภาษาไทย ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัยในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ วิชาภาษาไทยของนักเรียน ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการพัฒนารูปแบบ พบว่า 1) ผู้สอนได้ให้ความสำคัญกับความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของผู้เรียนตามกรอบเนื้อหาและตัวชี้วัดในหลักสูตร และต้องการเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้สอนต้องการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้องค์ความรู้และหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบการร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ 2) ข้อมูลจากการสังเกตชั้นเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนโดยทั่วไป เห็นว่า ได้แสดงออกถึงความสนใจและตั้งใจ ในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจแต่ยังขาดการอธิบายและให้เหตุผลที่ชัดเจน หากได้รับการสนับสนุนหรือชี้แนะประกอบเชื่อว่านักเรียนจะสามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนและถูกต้องมากขึ้น การแสดงออกด้านความรู้ ความเข้าใจ ในมุมมองการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในชั้นเรียนและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน นักเรียนบางส่วนมีความพร้อมในการนำเสนอข้อมูลและอธิบายประเด็นหลักและประเด็นรองเชื่อมโยงกับบริบทของปัญหาในบทเรียนได้ค่อนข้างน่าเชื่อถือ ขณะที่ส่วนมากยังต้องการความพร้อมในเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณในประเด็นหลักและประเด็นรองที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ 3) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่านักเรียนมีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนและเป็นข้อมูลการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตของนักเรียน แต่บางสถานการณ์ยังขาดสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ รวมทั้งการขยายข้อมูลสนับสนุนประเด็นที่ใช้การอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณเพื่อสร้างความเข้าใจในองค์ความรู้ใหม่ of นักเรียน

และผู้วิจัยได้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาตามแนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ การให้เหตุผลและทฤษฎีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน โดยร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการแนวคิดทฤษฎีสนับสนุน 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นเผชิญและวิเคราะห์ความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์องค์ประกอบสาระสำคัญในการเขียน ขั้นที่ 4 ขั้นออกแบบการเขียนด้วยเหตุผล ขั้นที่ 5 ขั้นแสดงความคิดเห็นเพื่อสรุปการอ่านและการเขียน ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ 5) เงื่อนไขการตอบสนอง 6) แหล่งเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 7) การวัดและ

ประเมินผล จากนั้นได้นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมการสนทนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ก่อนนำไปทดลองใช้กับนักเรียน ซึ่งผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้รายองค์ประกอบอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.00-5.00 และมีคุณภาพความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21

2. ผลทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ ตามแนวคิดการถ่ายโอน การใช้เหตุผล และทฤษฎีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 23.54 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.56 และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 32.57 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.45 อีกทั้งนักเรียนกลุ่มทดลองใช้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในบริบทการแก้ปัญหาที่ปรากฏในบทเรียนควบคู่กับการคิดวิเคราะห์ การตอบคำถาม การแสดงเหตุผล ประกอบการอธิบายปัญหา พร้อมกับเสนอทางเลือกเพื่อค้นหาคำตอบที่เป็นไปได้ในมุมมองการคิดที่เหมาะสม ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและการคิดวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนการอธิบายได้ถูกต้องด้วยตนเอง และครูได้แนะนำเพิ่มเติมในบางประเด็นที่มีเนื้อหาบทเรียนค่อนข้างซับซ้อน เพื่อให้นักเรียนบางคนหรือบางกลุ่มที่มีข้อสงสัยสามารถค้นหาคำตอบได้ในเวลาที่กำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

บริบทการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนใน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยทั่วไปจะมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็น ความคิดรวบยอดตามขอบข่ายเนื้อหาบทเรียน มากกว่า การพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ จึงเป็นปัจจัยและเงื่อนไขที่นักเรียนยังต้องการสนับสนุนในด้านดังกล่าวเพิ่มขึ้น ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนใน ระยะแรกจึงยังไม่บรรลุผล การเรียนรู้ตามเป้าหมายของรูปแบบ เมื่อผู้สอนได้สนับสนุนให้คำแนะนำในประเด็น ปัญหาที่พบและข้อมูลการเรียนรู้ยังไม่ชัดเจน เนื่องจากประเด็นที่นำเสนอเป็นองค์ประกอบของกิจกรรมการ เรียนรู้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนได้ออกแบบตามเงื่อนไขแนวคิดการถ่ายโอนความรู้ การให้ เหตุผล และทฤษฎีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ที่นำมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน ซึ่งหลักการถ่ายโอนความรู้ ต้องการมุ่งเน้นให้นักเรียนวิเคราะห์เพื่อสร้าง ความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยนักเรียน จะต้องเข้าใจเนื้อหาบทเรียนและการให้เหตุผลในมุมมองด้านการอุปนัย (Induction) และการนิรนัย (Deduction) ข้อมูลความรู้และ ความคิดรวบยอดที่ถูกต้องเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยและมีคุณภาพสำหรับนักเรียน ควรสนับสนุนใช้การถ่ายโอนความรู้เพื่อเสริมสร้างการใช้สติปัญญา และกระตุ้นเร้าความสนใจให้นักเรียนค้นพบความรู้ในสถานการณ์ปัญหาจริงสนับสนุนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ ถูกต้องชัดเจนและมีความหมายมากขึ้น

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ปรากฏตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้อภิปรายผลสนับสนุนในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า 1) ผู้สอนได้ให้ความสำคัญกับความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของผู้เรียนตามกรอบเนื้อหาและตัวชี้วัดในหลักสูตร และต้องการเสริมสร้างความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้สอนต้องการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้องค์ความรู้และหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบการร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ 2) ข้อมูลจากการสังเกตชั้นเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนโดยทั่วไป เห็นว่า ได้แสดงออกถึงความสนใจและตั้งใจ ในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจแต่ยังขาดการอธิบายและให้เหตุผลที่ชัดเจน หากได้รับการสนับสนุนหรือชี้แนะ ประกอบเชื่อว่านักเรียนจะสามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนและถูกต้องมากขึ้น การแสดงออกด้านความรู้ ความเข้าใจ ในมุมมองการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในชั้นเรียนและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน นักเรียนบางส่วนมีความพร้อมในการนำเสนอข้อมูลและอธิบายประเด็นหลักและประเด็นรองเชื่อมโยงกับบริบทของปัญหาในบทเรียนได้ค่อนข้างน่าเชื่อถือ ขณะที่ส่วนมากยังต้องการความพร้อมในเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณในประเด็นหลักและประเด็นรองที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ 3) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า นักเรียนมีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนและเป็นข้อมูลการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตของนักเรียน แต่บางสถานการณ์ยังขาดสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ รวมทั้งการขยายข้อมูลสนับสนุนประเด็นที่ใช้การอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณเพื่อสร้างความเข้าใจในองค์ความรู้ใหม่ of นักเรียน

ภายหลังการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และหลักการแนวคิดทฤษฎีสนับสนุนผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ ตามแนวคิดการถ่ายโอนความรู้ การใช้เหตุผล และทฤษฎีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการแนวคิดทฤษฎีสนับสนุน 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นเผชิญและวิเคราะห์ความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์องค์ประกอบสาระสำคัญในการเขียน ขั้นที่ 4 ขั้นออกแบบการเขียนด้วยเหตุผล ขั้นที่ 5 ขั้นแสดงความคิดเห็นเพื่อสรุปการอ่านและการเขียน ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ 5) เงื่อนไขการตอบสนอง 6)

แหล่งเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านได้พิจารณาให้ความเห็นชอบและประเมินร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21

ที่ปรากฏผลเช่นนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้พัฒนาร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามเงื่อนไข ของหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ สนับสนุนในประเด็นโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบ โดยมีเป้าหมายของรูปแบบที่ชัดเจน สำหรับการพัฒนานักเรียนที่ปรากฏตามบริบทมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร ทั้งนี้กรอบโครงสร้างและกระบวนการของรูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้เมื่อเห็นว่ารูปแบบมีองค์ประกอบและมีคุณภาพที่ยอมรับได้รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์การเรียนรู้ได้จริง โดยมีหลักการแนวคิดและงานวิจัยสนับสนุน ตามความเห็นของ Joyce, Weil, & Calhoun (2011 : 117) ที่เสนอว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการได้แก่ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการแนวคิดทฤษฎีสนับสนุน 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) เงื่อนไขการตอบสนอง 6) แหล่งเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผลการสอนที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2. ผลทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณ์ญาณวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตาม แนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ การให้เหตุผล และทฤษฎีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 23.54 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.56 และการเขียนอย่างมีวิจารณ์ญาณมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 32.57 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.45 อีกทั้งนักเรียนกลุ่มทดลองใช้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในบริบทการแก้ปัญหาที่ปรากฏในบทเรียนควบคู่กับการคิดวิเคราะห์ การตอบคำถาม การแสดงเหตุผลประกอบการอธิบายปัญหา พร้อมกับเสนอทางเลือกเพื่อค้นหาคำตอบที่เป็นไปได้ในมุมมองการคิดที่เหมาะสม ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและการคิดวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนการอธิบายได้ถูกต้องด้วยตนเอง และครูได้แนะนำเพิ่มเติมในบางประเด็นที่มีเนื้อหาบทเรียนค่อนข้างซับซ้อน เพื่อให้นักเรียนบางคนหรือบางกลุ่มที่มีข้อสงสัยสามารถค้นหาคำตอบได้ในเวลาที่กำหนด อีกทั้งยังมีประเด็นที่ควรสนับสนุนให้นักเรียนเข้าใจในบริบทปัญหา และคิดหาคำตอบควบคู่การใช้เหตุผลในมุมมองที่แตกต่างหลากหลายและบรรลุผลมากขึ้น โดยผู้วิจัยได้พิจารณาปรับปรุงสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ในประเด็นเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และเนื้อหาของใบกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือตัวชี้วัดสำคัญในหลักสูตร รวมทั้งปรับกิจกรรมในบางแผนให้สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐานและความพร้อมของผู้เรียน ตามเป้าหมายกิจกรรม ระยะเวลา ให้เหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ได้ปรับข้อคำถามในแบบประเมินความสามารถแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณ์ญาณบางประเด็นที่มีความซับซ้อน ให้นักเรียนอ่านและตีความหมายได้ชัดเจน ส่วนแบบประเมินการคิดวิเคราะห์ผู้วิจัยได้ปรับข้อคำถามที่มีประเด็นซ้ำซ้อนในข้อคำถามให้มีความกระชับและเหมาะสมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้แนวคิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ การให้เหตุผล และทฤษฎีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ช่วยเสริมสร้างความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเรียนอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนเพิ่มขึ้น เห็นว่าการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในบริบทการเรียนภาษาไทยที่มีคุณภาพ ในองค์ความรู้หรือความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้อง และนำไปอ้างอิงเงื่อนไขการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ

1.2 เนื้อหาวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ปรากฏตามกรอบหลักสูตรสถานศึกษาและนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ในการวิจัย ครั้งนี้อาจยังไม่มีที่น่าสนใจและเอื้อต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณเท่าที่ควร หากนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับนักเรียนในสถานการณ์จริงให้เกิดความมั่นใจในผลการเรียนรู้ดังกล่าว เห็นว่าสามารถเลือกหรือกำหนดเนื้อหาในบทเรียนประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ประภัสสรวรณ ตู่แก้ว (2559). *การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.*
- Hunter, Floyd. (1976). *Community Power Structure*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press.
- Joyce, B. & Weil, M. (2000). *Models of Teaching*. (6th ed.) Boston: Allyn and Bacon.
- Larson-Joyce, B., & Weil, M., & Calhoun, E. (2004). *Models of teaching* (7 th ed.). Boston: Pearson Education.
- Joyce, Bruce Weil, Marsha and Calhoun, Emily. (2011). *Model of Teaching*. 8th ed. Boston: Pearson Education, Inc.
- Moshman, D. (1994). Reason, reasons and reasoning: A constructivist account of human rationality. *Theory & Psychology*. 4 (2), 245-260.